

**«М.ӨТЕМІСОВ атындағы БАТЫС ҚАЗАҚСТАН УНИВЕРСИТЕТИ»
коммерциялық емес акционерлік қоғамы**

**М. Өтемісов атындағы БҚУ
Ғылыми кеңесінің
2021 жылғы «28» қазандағы
№2 хаттамасымен бекітілді**

Н.Х. Серғалиев

**М. ӨТЕМІСОВ АТЫНДАҒЫ БАТЫС ҚАЗАҚСТАН
УНИВЕРСИТЕТІНДЕ АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚТЫ
ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ТУРАЛЫ
ЕРЕЖЕ**

Орал қ., 2021 ж.

Мазмұны:

- 1 Жалпы ережелер
2. Академиялық адалдық қағидалары
- 3 Студенттік қоғамдастық мүшелерінің/білім алушылардың құқықтары мен міндеттері
4. Университет ПОҚ, қызметкерлер міндеті
- 5 Университет әкімшілігі міндеттенеді
6. Бұзушылықтардың түрлері
- 7 Блім беру процесіне қатысушылардың міндеттері
8. Университет оқытушыларының, қызметкерлерінің міндеттері
- 9 Жауапкершілік және жаза
10. Ереже бұзылған жағдайда шараларды қолдану тәртібі
- 11 Тәртіптік комиссия

1. Жалпы ережелер

1 Университеттің даму стратегиясына, Жарғысына сәйкес әзірленген М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде білім алушылардың, ПОҚ мен қызметкерлердің академиялық адалдығын қамтамасыз ету туралы ереже (бұдан әрі-ереже), білім беру және тәрбие процестеріндегі Академиялық адалдық қағидаттарын, университет қоғамдастығы мүшелерінің құқықтары мен міндеттерін белгілеп, академиялық адалдықты бұзу түрлерін және олар жасалған жағдайда шаралар қабылдау тәртібін айқындайды.

2. Ереженің мақсаты – университетте білім алушыларға, ПОҚ пен қызметкерлерге академиялық адалдық, ашық, шынайы және сенімді қарым-қатынас құру, сондай-ақ мәселелерде жауапкершілік туралы түсінігін қалыптастыру; өмірде адалдықты дамыту Академиялық адалдық БҚУ ғылыми-білім беру үрдісіндегі басты құндылықтардың бірі болып табылады.

3 Ережеде келесі ұғымдар қолданылады:

1) Академиялық адалдық – жазбаша жұмыстарды (бақылау, курстық, эссе, дипломдық, диссертациялық) орындау кезінде оқытуда, емтихандардағы жауаптарда (зерттеулерде, өз ұстанымын білдіруде, академиялық қызметкерлермен, оқытушылармен және басқа студенттермен өзара қарым-қатынаста, сондай-ақ бағалауда) ПОҚ мен ғылыми-білім беру процесінде білім алушылардың адалдығын білдіретін құндылықтар мен қағидаттар жиынтығы.

2) Бағаланатын жұмыс.

- ағымдағы бағалауды өткізу кезінде білім алушының белгілі бір оқу кезеңіндегі оқу жетістіктерін анықтау үшін орындайтын жұмысы немесе тапсырмасы (ауызша сұрау, жазбаша жұмыс, эссе, далалық жұмыс, зертханалық жұмыс, практикалық жұмыс, өзіндік жұмыс, зерттеу жұмысы, жоба және т. б.);

- білім алушының оқу семестріндегі жетістіктерінің деңгейін анықтау үшін қорытынды бағалау (бақылау, жазбаша жұмыстар, тесттер, сынақтар, зерттеу жұмысы, жоба, дипломдық жұмыс және т. б.) кезінде білім алушы орындайтын жұмыс;

4. Әкімшілік, эдвайзерлер, БҚУ кураторлары білім алушыларды осы Ережемен таныстырады:

- құжаттарды қабылдау кезінде;
- БҚУ-ға қабылдау туралы өтініш берген кезде;
- кураторлық сағаттарда.

Осы Ережені университет қоғамдастығының барлық мүшелері - М. Өтемісова БҚУ әкімшілігі, ПОҚ қызметкерлері, білім алушылар, олардың заңды өкілдеріде орындауға міндетті.

2. Академиялық адалдық қағидалары

Білім алушылар мен ПОҚ-ның білім беру процесіндегі академиялық адалдығының, олардың жеке адалдығы мен өзінің оқуы үшін жауапкершілігін дамытатын негізгі қағидағтары мыналар болып табылады:

– *адалдық* – білім алушылардың бағаланатын және бағаланбайтын жұмыстарды нақты, мұқият орындауы. Адалдықтың негізгі компоненттері еңбекқорлық пен әдептілік.

– *автордың және оның құқықтық мирасқорларының құқықтарын қорғауды жүзеге асыру* – біреудің сөзін, ойын дұрыс жеткізу және бағаланатын жұмыстардағы ақпарат көздерін көрсету арқылы авторлық құқықты тану және авторлық құқық объектісі болып табылатын туындыларды қорғау;

– *ашықтылығы* – ашықтық, өзара сенім, білім алушылар мен ПОҚ және оларға теңестірілген тұлғалар арасында ақпарат және идеялармен ашық түрде алмасу;

– *білім алушылардың құқықтары мен бостандықтарын құрметтеу* – білім алушылардың пікірлері мен идеяларын еркін білдіру құқығы;

– *теңдік* – әрбір білім алушының осы қағидаларды сақтау жөніндегі міндеті және оларды бұзғаны үшін тең жауапкершілік.

3. Студенттік қоғамдастық мүшелерінің/білім алушылардың құқықтары мен міндеттері

1 Білім алушылардың құқығы бар:

- осы Ереженің мәтінімен танысуға;

- оқу процесінде өз пікірін еркін білдіруге;

- осы Ережені бұзғаны үшін негізсіз айыптаудан қорғауға және дәлелдемелер ұсынуға құқылы.

2. Білім алушылар міндетті.

- осы Ереженің мәтінімен танысу және оларды бұзудың салдарын білу;

- бағаланатын және бағаланбайтын жұмыстарды орындау кезінде академиялық адалдықты мүлтіксіз сақтау – ,

- авторды, шығарманың атауын және бетті көрсете отырып, біреудің сөзі мен ойын жеткізу әдісін қолдану;

- бағаланатын жұмыстардың соңында пайдаланылған әдебиеттер тізімі көрсетіледі,

- расталған және сенімді ақпарат көздерін пайдалану;

- басқа білім алушыларға өзіндік орындалған бағаланатын жұмысты бермеуге;

- тапсырмалардың барлық түрлерін өз бетінше орындауға;

- тесттерге, жаттығулар мен тапсырмаларға дайын жауаптарды, дайын жазбаша жұмыстарды (эссе, курстық, дипломдық жұмыстар, магистрлік диссертациялар) пайдаланбауға,

9) емтихандарда шпаргалкаларды, электрондық ақпарат және байланыс құралдарын пайдаланбауға,

10) дайын жауаптары мен жұмыстарды басқа білім алушыларға бермеуге және оқудың адалдығы мен адалдығына күмән келтіретін және басқа білім алушылардың түпкілікті нәтижелеріне нұқсан келтіретін мінез-құлыққа жол бермеуге міндетті.

4. Университет ПОҚ, қызметкерлер міндетті:

- білім алушылар арасында ақпараттық жұмыс жүргізу;
- расталған және сенімді дереккөздерді таңдауда білім алушыларды оқыту және қолдау көрсету;
- түсіндірмелер, сілтемелер, Пайдаланылған әдебиеттер тізімін рәсімдеу тәсілдерін үйрету;
- орындалатын жұмыстың барлық қатысушыларының авторлығын көрсете отырып, білім алушыларды қағаз, электрондық, цифрлық тасығыштарда жобалық қызмет түрлерін ресімдеу тәсілдеріне оқыту;
- оқу процесінде өз пікірін білдіруге үйрету;
- академиялық адалдықты сақтау мәселелері бойынша бағаланатын жұмысты орындау алдында білім алушылармен түсіндіру жұмыстарын жүргізу;
- осы Ережеде белгіленген талаптарды бұзудың кез келген мүмкіндігіне жол бермеу;
- осы Ережені бұзудың әрбір жағдайын қатаң есепке алу;
- ережені бұзудың әрбір жағдайы туралы деканатқа жазбаша түрде хабарлау

5. Университет әкімшілігі міндеттенеді:

- білім алушыларға осы Ережені түсіндіру бойынша университет ПОҚ және қызметкерлерінің жұмысын қамтамасыз ету;
- білім алушылар ережені бұзған жағдайда осы Ережеде қарастырылған шараларды қабылдау бойынша жұмысты үйлестіру;
- білім алушылардың академиялық адалдықты жүзеге асыруына бақылау және мониторинг жүргізу

6. Бұзушылықтардың түрлері

Осы Ережемен білім алушылардың, оқытушылар мен университет қызметкерлерінің академиялық адалдықты бұзуының келесі түрлері қарастырылады:

1) Плагият:

- авторлықты растауды немесе дереккөзді көрсетуді ұсынбастан басқа дереккөздерден материалдарды ішінара не толық беру;

Плагиат әртүрлі нысандарда көрінуі мүмкін:

- тиісті тыныс белгілерін (тырнақшаларды) пайдаланбай және/немесе көрсетпей-ақ, дереккөзге сілтеме жасау;
- дереккөзді көрсетпей-ақ қайта жазу;
- біреудің идеяларын немесе дәлелдерін авторға сілтеме жасамай қолдану;
- Басқа студенттің толық немесе жартылай жазған жазбаша жұмысын ұсыну;
- интернеттен алынған курстық / дипломдық жұмысты ұсыну;
- басқа курс үшін тапсырма ретінде орындалған курстық жұмысты ұсыну

2) Сөз байласу:

- басқа білім алушы үшін бағаланатын кез келген жұмысты орындау;

3) Алдау:

- басқа білім алушыларда бағаланатын жұмыстарды есептен шығару;
- бағаланған жұмысты қайта ұсыну, тапсыру;
- бағаланатын жұмыстарды орындамаған, уақтылы тапсырылмаған жағдайда жалған сылтауларды ұсыну;
- топтық жұмыс көзделмеген екі немесе одан да көп білім алушылардың бағаланатын жұмысты орындауы;
- басқа білім алушыларға саналы түрде көмек көрсету оған бағаланған жұмысынан босатуға мүмкіндік беру, кеңестер, шпаргалкаларды, оқулықтарды және т. б. пайдалану
- өзгелердің бағаланатын жұмыстарын өздерінің жұмыстары ретінде ұсыну.

4) Бағаланатын жұмыс деректерін бағалауды бұрмалау:

- бағаларды, тапсырмаға жауаптарды бағалау нәтижелерін қолдан жасау;
- деректерді қолдан жасау (қосымша жазу, жазу, түзету), яғни зерттеу, сауалнама жүргізу және басқа әдістерді бақылау нәтижелері мен өлшемдері,
- бақылау жазба жұмыстарының бағасын көтеру;
- басқа білім алушының бағаланатын жұмысын қасақана қолдан жасау немесе бүлдіру;

5) Әділ емес жолмен бағаланатын жұмыстардың жауаптарын сатып алу:

- бағаланатын жұмысты орындау кезінде жауап беру;
- басқа білім алушының, педагогтік қызметкер немесе қызметкердің көмегімен бағаланатын жұмысты жүргізгенге дейін ішінара немесе толық материал алу (жауаптары бар тест тапсырмалары, емтихан билеттері және жазбаша емтиханға арналған тапсырмалар);
- бағаланатын жұмыстарды меншікті (курстық, дипломдық жұмыстар, магистрлік диссертациялар және т. б.) ретінде беру үшін сатып алу немесе басқа да жолдары;

- дайын бағаланатын жұмыстарды (курстық, дипломдық жұмыстарды, магистрлік диссертацияларды және т. б.) сату немесе сатып алуға және/немесе сатуға көмек көрсетудің өзге жолдары.

б) Ақпаратты немесе құрылғыларды заңсыз пайдалану:

- ақпараттарды электрондық, сандық және қағаз тасымалдағыштарда, тестілеу және техникалық құрылғыларды бағаланатын бақылау жұмыстары кезінде пайдалану;

- электрондық пошта, компьютер және т. б. арқылы жүктеуді қоса алғанда, бағаланатын жұмыстың кез келген жауабын кез келген тәсілмен алу;

- педагог қызметкердің қағаз және электрондық тасымалдағыштардағы бағаланатын жұмыстарға қатысты материалдарын кабинеттен шығару және/немесе компьютерден көшіру

7. Білім беру процесіне қатысушылардың міндеттері

Студенттердің/магистранттардың міндеттері

Академиялық адалдық қағидастарын сақтау үшін білім алушылар міндетті.

Біреудің зияткерлік меншігін пайдалануға қатысты негізгі қағидаларды құрметтеу және сақтау

Этикалық стандарттарды қабылдау және оларды қатаң сақтау
Жұмыстың кез-келген түрінде, ауызша және жазбаша түрде, ағымдағы және қорытынды бағалауда барлық қағидаларды сақтау

Ұсынылған жұмыс білім беру жобасына қатысушының жеке жұмысы екенін есте сақтау

Басқа адамдардың шығармаларынан үзінділерді пайдалану кезінде біреудің сөзін дәйексөз ретінде беру әдісін қолдану

Зерттеу жұмысын, эссе, жазбаша мәлімдемелерді жазғанда авторды және белгілі бір ойлар алынған шығарманы көрсететін сілтемелерді пайдалану
Жұмыстың соңында барлық ақпараттық ресурстар көрсетілген библиография болуы керек. Сондай-ақ, ақпараттық көздер ұсынылған қосымшаны құруға болады.

Білім алушылар бірге оқитын курстастарына өз материалдарын, оны жеке мақсатта пайдалану үшін орындаған жұмысты беруге рұқсат етілмейді.

Академиялық адалдықтың көрінісі үшін жауапкершілік туралы білу және студентке осы саясат аясында санкциялар қолданылатынын ескерту

8. Университет оқытушыларының, қызметкерлерінің міндеттері:

Өз жұмыс тәжірибесінде академиялық адалдық қағидаларын енгізуге ықпал ету
Академиялық әділетсіздік жағдайларының алдын алу

Студенттердің этикалық және үздіксіз дамуына негізделген интеллектуалдық-адамгершілікті оқытуға жағдай жасау

Қазақстан Республикасының аумағында да, дүниежүзілік қоғамдастықта да әрекет ететін авторлық құқықты қорғау бойынша нормативтік құжаттарды зерделеу

Ата-аналар қоғамдастығы арасында академиялық адалдық саясатын түсіндіру бойынша ақпараттық жұмыс жүргізу

Сабақта, жиналыстарда басқа адамдардың сөздері мен ойларын формализациялау тәсілдеріне назар аударыңыз.

Академиялық әділетсіздік орын алған әрбір жағдайдың қатаң есебін жүргізу Мұндай жағдайлар туралы деканаттарға хабарлау Қажет болса, көмек алу үшін университет әкімшілігіне хабарласу.

Академиялық адалдықты сақтауға қатысты мәселелер бойынша семинарлар мен практикалық сабақтарға қатысу

9. Жауапкершілік пен жаза

Білім беру саласына қатысушылар академиялық адалдық қағидаларын бұзғаны үшін моральдық жауапты екенін есте ұстауы керек.

Плагиат, курстық жұмыстарды, дипломдық жұмыстарды, магистрлік диссертацияларды сатып алу және сату қарапайым ережелерді бұзудың шегінен шығу ретінде қарастырылады және қоғамға қарсы өрескел бұзушылық ретінде қабылданады және басқа адамдардың материалдарын пайдаланғаны үшін жазалауға әкеп соғады.

Оқытушылар бұзушылықтың әрбір жағдайын тіркейді, ал студенттің/магистранттың ағымдағы немесе қорытынды жұмысы бағалау рәсіміне жіберілмейді. Студентке/магистрантқа сөгіс жарияланып, тіпті оқудан шығаруға дейін бару мүмкін.

Мұғалімдер студенттерге веб-негізделген жүйені пайдалана отырып, студенттік жұмыс плагиатқа тексерілетіні туралы хабардар етуді қамтамасыз етеді.

Кітапханашылар студенттер мен оқытушыларға жұмыста пайдаланылған ресурстарды безендіру, библиография, кітаптарды, журналдарды және Интернет сайттарын көрсететін сілтемелерді, бағдарламаның барлық қатысушыларына пайдалануға болатын келісімді ұсынады.

Академиялық адалдықты бұзу түрлерінің бұл тізімі толық емес және қажет болған жағдайда толықтырылуы мүмкін.

10. Ереже бұзылған жағдайда шаралар қолдану тәртібі

1 Академиялық адалдықтың бұзылуын анықтауға болады:

- ағымдағы бағалау кезінде;
- қорытынды бағалау кезінде.

2. Білім алушылардың оқу жетістіктерін ағымдағы бағалау кезінде плагиат, сөз байласу анықталған жағдайда:

- оқытушы осы Регламентке қосымшаға сәйкес нысан бойынша ережелерді бұзу актісін жасайды, студентпен әңгіме жүргізеді. Ережені бұзу актісі тиісті заттай дәлелдемелерімен және студенттер жұмыстарының көшірмелерімен факультет деканына беріледі,

- жүйелі түрде бұзылған жағдайда (үш және одан да көп рет) оқытушы белгіленген нысан бойынша ережелерді бұзу актісін жасайды. Студенттердің жұмысының көшірмелері және заттай дәлелдемелері бар ережені бұзу актісі факультет деканына беріледі, ол барлық құжаттарды тәртіптік комиссияға береді.

3. Оқушылардың оқу жетістіктерін ағымдағы бағалау кезінде алаяқтық анықталса.

- оқытушы белгіленген нысан бойынша ережені бұзу актісін жасайды, куратордың қатысуымен студентпен әңгіме жүргізеді. Бұзушылық актісі тиісті заттай дәлелдемелермен және студенттер жұмысының көшірмелерімен факультет деканына беріледі,

- жүйелі түрде бұзылған жағдайда (үш және одан да көп рет) оқытушы белгіленген нысан бойынша ережелерді бұзу актісін жасайды. Бұзушылық актісі тиісті заттай дәлелдемелермен және студенттер жұмысының көшірмелерімен бірге деканға беріледі, ол барлық құжаттарды тәртіптік комиссияға береді.

4. Бағаланатын жұмыстың бағаларынан, деректерінен жалған бағалау анықталған жағдайда, бағаланатын жұмыстардың жауаптарын адал емес жолмен алу, оқушылардың оқу жетістіктерін ағымдағы бағалауды жүргізу кезінде ақпаратты немесе құрылғыларды заңсыз пайдалану

Оқытушы Академиялық адалдық ережелерін бұзу туралы акт жасайды, куратордың қатысуымен білім алушылармен әңгіме жүргізеді. Бұзушылық туралы Акт тиісті заттай дәлелдемелермен және оқушылар жұмыстарының көшірмелерімен бірге факультет деканына беріледі, ол барлық құжаттарды тәртіптік комиссияға береді.

5 Плагиат, сөз байласу, алдау, бағаларды, бағаланатын жұмыстың деректерін бұрмалау анықталған, студенттің/магистранттың бағаланатын жұмыстардың жауаптарын адал емес жолмен алған, сондай-ақ оқу жетістіктерін қорытынды бағалауды жүргізу кезінде ақпаратты немесе құрылғыларды заңсыз пайдаланған жағдайда:

оқытушы немесе емтихандарға қатысуға уәкілетті адам белгіленген нысан бойынша ережелерді бұзу туралы акт жасайды. Бұзушылық актісі тиісті заттай дәлелдемелермен және студенттер/магистранттар жұмысының көшірмелерімен бірге деканға беріледі, ол барлық құжаттарды тәртіптік комиссияға береді. Құқық бұзушылыққа жол берген студенттерге тәртіптік шаралар қолданылады (жұмыс бағасын С- деңгейіне дейін төмендету, жазбаша жұмысты қайта орындау, сөгіс, ақылы негізде жазғы семестрге қалдыру, ата-аналарын хабардар ету, университет сайтында ақпарат орналастыру, ЖОО-дағы оқудан шығару).

6. Білім алушылардың бағаланатын жұмыстарын орындау кезінде паракорлық, алдау, деректерді бұрмалау, курстық, дипломдық жұмыстарды, магистрлік диссертацияларды сату анықталған жағдайда, университет оқытушысы/қызметкері жұмыстан босатылғанға дейін тәртіптік жазаға тартылады.

7 Тәртіптік комиссияның жұмысын ұйымдастыру Ережемен және БҚУ ішкі тәртіп қағидаларымен реттеледі.

11. Тәртіптік комиссия

Тәртіптік комиссия (бұдан әрі-ТК) білім беру процесіне қатысушылардың құқықтарын қорғауды жүзеге асыратын және М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің білім алушыларының оқу қызметі нәтижелерін адамгершілік-этикалық бағалауды қамтамасыз ететін Тәуелсіз сараптамалық орган ретінде құрылады.

Тәртіптік комиссияның міндеттері мен функциялары

Негізгі міндеттері.

- М. Өтемісов атындағы БҚУ білім алушылары арасында академиялық әділетсіздік жағдайларының алдын алу;

- Академиялық әділетсіздік фактілері, көпіру, плагиат, сөз байласу және т.б., туындаған жағдайда тәуелсіз сараптама жүргізу;

- жазбаша жұмыстың кез келген түрін орындау кезінде академиялық адалдықтың этикалық нормалары мен қағидағтарын сақтауды бағалау

ТК негізгі функциялары:

- оқушылардың жазба жұмыстарын этикалық бағалауға қатысу және студенттік жазба жұмыстарының академиялық адалдығы тұрғысынан этикалық сараптаманы ұйымдастыру;

- академиялық әділетсіздік пен этикалық нормаларды бұзумен байланысты оқу кезеңінде және аралық аттестаттау кезеңінде туындаған даулы мәселелерді қарау;

- білім беру процесіне академиялық адалдық қағидағтарын енгізу және білім алушылардың этикалық мінез-құлық нормаларын бұзудың алдын алу бойынша іс-шаралар өткізу;

- мінез-құлықты бұзу фактісі бойынша комиссия жұмысының нәтижелері бойынша кеңестер өткізу;

- қоғамдық басқарудың басқа органдарымен: студенттік ректорат, факультеттердің студенттік деканаттары, өзара әрекеттесу

Тәртіптік комиссияның құрамы.

- ТК құрамы Әкімшілік, оқытушылар, студенттік өзін-өзі басқару мүшелерінен құралады және ректордың бұйрығымен бекітіледі

- ТК төрағадан, төрағаның орынбасарынан, жауапты хатшыдан және мүшелерден (кемінде 3) тұрады, олар келесі мерзімге қайта сайлану мүмкіндігімен 3 жылға тағайындалады.

Тәртіптік комиссияның жұмыс регламенті.

- ТК отырыстары академиялық әділетсіздік және этикалық нормаларды бұзу фактілерінің анықталуына қарай өткізіледі,

- ТК оқушылардың жазбаша жұмыстарын сараптамалық бағалауды жүзеге асырады және академиялық әділетсіздік пайда болуымен байланысты жағдайларды талдайды (алдау фактілері, жұмыстардың сәйкестігі, бағалардың өсуі);

- ТК ұсынылған жазбаша жұмыстарды сараптау және білім алушылардың жол берілмейтін мінез-құлқын талдау нәтижелері бойынша мынадай қорытынды шығаруы мүмкін:

- басқа біреудің мәтінін иемденудің бірнеше жағдайы анықталған жағдайда жазбаша жұмыс үшін бағаны төмендету (сілтемелердің болмауы, дәйексөз авторлықты көрсетпестен)

- плагиат, алдау, қайталау жағдайлары анықталған жағдайда студент/магистранттың жазбаша жұмысының күшін жою.

- бақылау іс-шарасын қайта жүргізуді ұсыну;

- жазғы триместр кезеңінде бақылау іс-шарасын ақылы негізде тапсыру ұсыну;

- сөгіс жариялау;

- университеттен шығару

Тәртіптік комиссияның құқықтары мен міндеттері

ТК құқылы:

- әр түрлі саладағы мамандар болып табылатын басқа тәуелсіз сарапшылардан және кеңесшілерден көмек сұрауға,

- өз құзыретіне кіретін мәселелер бойынша түсініктемелер, ұсынымдар, нұсқаулар беруге және шешімдер қабылдауға,

- университет білім алушыларының мінез-құлқын бұзу фактілеріне қатысты деканаттарды, ректоратты өз қорытындылары мен негіздемелері туралы жазбаша түрде хабардар ету;

- ТК қызметін құжаттандыру, отырыстарды өткізу тәртібін айқындау, отырыстардың хаттамаларын жүргізу, оның мүшелерін алдағы отырыстар туралы хабардар ету, сондай-ақ отырыстарды ұйымдастыру;

- осы ережеде көзделген функцияларды сапалы және уактылы орындау;

- жүктелген міндеттер мен функцияларды орындау бойынша ТК қызметін ұйымдастыру

Осы ережеге *өзгерістер мен толықтырулар* университеттің ғылыми кеңесінің шешімі және ректордың бұйрығы негізінде ережені жаңа редакцияда жасау не өзгерістерді (толықтыруларды) осы Ережеге қосымшалар түрінде рәсімдеу жолымен енгізіледі.

Осы ереже бекітілген күнінен бастап күшіне енеді және толықтырулар, өзгерістер енгізілген сәтке дейін қолданылады.

Қосымшалар

1 қосымша

Академиялық адалдық ережелерін бұзу туралы АКТ

Пән:	
Оқу қызметінің түрі.	
Оқытушының аты-жөні	Студенттің/магистранттың аты-жөні: _____ _____ _____
	Курс _____ Топтың № _____
Күні. Аудитория: Уақыты: Бұзушылықтың сипаттамасы: Оқытушының немесе емтиханға қатысуға уәкілетті адамның қолы: _____ 202__ г	
Білім алушының қолы: _____ 202__ г	
Актімен таныстым: Факультет деканы: _____ 202__ г Топ кураторы:	
_____ 202__ г.	

Компьютерлік тестілеу әдісімен өткізілетін емтихандағы білім алушылардың мінез-құлық ережелері

1. Студенттер компьютерлік тестілеу әдісімен емтихан тапсыруға сынақ кітапшасы болған жағдайда ғана жіберіледі.

2. Емтиханда ұялы телефондарды, құлаққаптарды, флешкаларды және басқа да ақпарат беру құралдарын пайдалануға тыйым салынады. Көрсетілген заттарды тапқан кезде алып қою туралы акт жасалады, студент емтиханнан шығарылады. Бұл емтиханды қайта тапсыру жазғы триместр кезеңінде ақылы негізде жүзеге асырылады.

3. Шпаргалкаларды пайдалануға тыйым салынады. Шпаргалкалар табылған жағдайда алып қою туралы акт жасалады, студент емтиханнан шығарылады. Қайта тапсыру жазғы триместр кезеңінде ақылы негізде жүзеге асырылады.

4. Емтиханға эстетикалық емес түрі бар студенттер жіберілмейді (жалбыр шаш, шорт, майка, спорттық киім, тақтатас, курткалар, бейсболкалар, бас киімдер және т.б.)

5. Компьютерлік сыныпқа спорттық сөмкелер, рюкзактар, пакеттер, көлемді сөмкелер, сыртқы киім, кітаптар, жазу кітапшалары, дәптерлер, анықтамалықтар, сөздіктер және т.б. әкелуге рұқсат етілмейді.

6. Емтиханда сағызды шайнауға, тамақтануға, ішуге, сөйлесуге, шақыруға, орынды ауыстыруға, аудиторияда қажетсіз жүруге, аудиториядан шығуға рұқсат етілмейді. Осы талап бұзылған жағдайда акт жасалады, студент емтиханнан шығарылады. Бұл емтиханды қайта тапсыру жазғы триместр кезеңінде ақылы негізде жүзеге асырылады.

7. Студенттің әдепке сай емес мінез-құлқы жағдайында (сөгіс, дөрекілік, ескертулерге жауап бермеу, мінез-құлық ережелерінің талаптарына бағынғысы келмеуі және т.б.) тиісті акт жасалады, әкімшілік жазалау шараларын қабылдау үшін ректордың атына баяндама беріледі.

8. Студент келесі техникалық себептер бойынша келесі күннен кешіктірмей шағымдануға құқылы:

- дұрыс жауаптың болмауы;
- жауаптардың болмауы;
- екі бірдей дұрыс жауап;
- тапсырманың болмауы;
- тапсырманың оқылмауы.

1. АНКЕТА

Сұрақ	Жауап «ИӘ»	Жауап «ЖОҚ»
Өткен оқу жылында сізге тура келді ме:		
1 Интернеттен рефераттар, эсселер, курстық жұмыстар, баяндамалар және т. б. жүктеп алуға.		
2. Басқа студенттердің дәрістерін, жазбаларын көшіруге		
3. Емтихан сұрақтарына, билеттерге және т. б. дайын жауаптарды пайдалануға		
4. Басқа топтардың студенттері орындаған рефераттарды, үй тапсырмаларын, баяндамаларды, хабарламаларды, презентацияларды пайдалануға		
5 Емтиханда ұялы телефонға жүктелген материалдарды пайдалануға		
6. Емтиханда шпаргалкаларды пайдалануға		
7 Шпаргалкаларды басқа студенттерге беруге		
8. Курстық, дипломдық жұмыстарды, рефераттарды және т. б. орындау үшін төлеуге (немесе дайын сатып алуға)		
9 Рейтингік бағаларды көтеру үшін төлеуге		
10. Дайын жауаптары бар тесттерді сатып алуға		

2. Емтиханда шпаргалкаларды қолдануға қалай қарайсыз:

- А) өте қолайлы
- Б) жалпы алғанда рұқсат етіледі
- Г) жалпы теріс
- Д) өте теріс
- Е) жауап беруге қиналамын

3 Сіздің ойыңызша, қандай емтихандарда жауаптарың көшіруге, шпаргалкаларды, ұялы телефондарды пайдалану оңай:

- А) жазбаша емтиханда
- Б) ауызша емтиханда
- В) компьютерлік тестілеуде

- Г) аралас емтиханда
- Д) барлық емтихандарда

4. Неліктен, сіздің ойыңызша, студенттер емтиханда жауаптарын көшіріп, шпаргалкаларды пайдаланады?

- А) жоғары балл алуға ұмтылу
- Б) затты білмеу
- В) емтиханға дайын болмау
- Г) оқытушы көшіруге рұқсат береді

5 Сіздің ойыңызша, қандай емтихан оқушының білімін объективті түрде бағалайды?

- А) компьютерлік тестілеу
- Б) ауызша емтихан
- В) жазбаша емтихан
- Г) аралас емтихан

**М. Өтемісов атындағы БҚУ білім алушыларының
АКАДЕМИЯЛЫҚ АДАЛДЫҚ КОДЕКСІ**

М. Өтемісов атындағы БҚУ білім беру процесіне қатысушылардың адалдығы мен ұқыптылығын қамтамасыз ету мақсатында барлық білім алушылар (студенттер мен магистранттар) келесі нормалар мен ережелерді басшылыққа алуы тиіс:

Менің жеке интеллектуалды күш-жігерім келесі нәтижелермен ұсынылған: тесттерге жауаптар, бақылау және өзін-өзі басқару, үй және зертханалық жұмыстар, жобалар немесе басқа жазбаша жұмыстар.

Мен міндеттімін:

- себепсіз кешікпеуге және сейілдеуге жол бермеуге;
- тапсырмалардың барлық түрлерін өз бетінше орындауға;
- тесттерге, жаттығуларға және тапсырмаларға дайын жауаптарды, дайын жазбаша жұмыстарды (эссе, курстық, дипломдық жұмыстар, магистрлік диссертациялар), олар маған қалай қол жетімді болғанына қарамастан пайдаланбауға;
- емтихандарда шпаргалкаларды, электронды ақпарат және байланыс құралдарын қолданбау;
- өзінің дайын жауаптары мен жұмыстарын басқа білім алушыларға бермеу және менің оқуымның адалдығы мен ұқыптылығына күмән келтіретін және басқа білім алушылардың соңғы нәтижелеріне зиян келтіретін мінез-құлыққа жол бермеу;
- жазбаша жұмыстарды орындау кезінде басқа біреудің мәтінін сілтемесіз пайдаланбау, дәйексөздерді дұрыс рәсімдеу;
- жоғары баға алу үшін туыстық немесе қызметтік байланыстарды пайдаланбау.

Академиялық адалдық кодексіне сәйкес, менің барлық жауаптарым мен жұмыстарым жеке жұмысымның және зияткерлік күш-жігерімнің нәтижесі екенін растаймын.

Мен осы қағидаларды қабылдаймын және академиялық адалдық Кодексінің ережелерін білуге және оларды өз өмірімде басшылыққа алуға міндеттенемін.

Құрастырушы:

Ғылыми жұмыс және
халықаралық байланыстар
жөніндегі проректордың м.а.

 Ахмеденов К.М. 27.10 2021 ж.

Келісілді:

Академиялық мәселелер
жөніндегі проректордың м.а.

 Тасмагамбетов А.С. 27.10 2021 ж.

Тәрбие жұмысы және
элеуметтік мәселелер
жөніндегі проректордың м.а.

 Даришева Т.М. 27.10. 2021 ж.

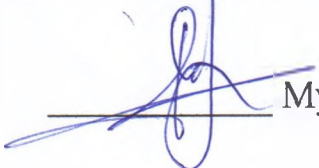
Сапа және аккредиттеу
бөлімінің жетекшісі

 Габдушев Н.Б. 27.10 2021 ж.

Академиялық қызмет
департаментінің директоры

 Кайсағалиева Г.С. 27.10. 2021 ж.

Заңгер

 Мухсинов А.С. 27.10. 2021 ж.